

คู่มือการจัดเก็บรายได้ “งานพัฒนารายได้” (กองคลัง)

หมวดที่ 1: ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

หมวดที่ 2: ภาษีป้าย

หมวดที่ 3: การจดทะเบียนพาณิชย์

หมวดที่ 4: กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง
ภาคผนวก: การเพิ่มประสิทธิภาพและการบริการอำนวยความสะดวก

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน
อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

คำนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการจัดเก็บรายได้ท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลแม่วิน

การจัดเก็บรายได้ประเภทต่างๆ ได้แก่ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, ภาษีป้าย, ทะเบียนพาณิชย์ จำเป็นต้องดำเนินงานตามขั้นตอนที่กฎหมายและระเบียบกำหนดอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ทันตามกำหนดเวลา มีความโปร่งใส และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนสูงสุด

งานพัฒนารายได้ กองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน จึงได้จัดทำ "คู่มือการจัดเก็บรายได้" ฉบับปรับปรุงนี้ขึ้น โดยรวบรวมข้อกฎหมาย กระบวนการ ระยะเวลา ขั้นตอน และการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ช่องทางชำระเงินออนไลน์ มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) และประชาชนผู้เสียภาษี/ค่าธรรมเนียมได้รับทราบขั้นตอนอย่างชัดเจน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หมวดที่ 1: ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	1
หมวดที่ 2: ภาษีป้าย	5
หมวดที่ 3: การจดทะเบียนพาณิชย์	7
หมวดที่ 4: กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง	10
ภาคผนวก: การเพิ่มประสิทธิภาพและการบริการอำนวยความสะดวก	13

หมวดที่ 1: ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

1.1 กฎหมายและระเบียบที่ใช้อ้างอิง (ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง)

1. พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

- เจตนารมณ์และสาระสำคัญ: เป็นกฎหมายแม่บทหลักที่ยกเลิกภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ โดยเปลี่ยนฐานการคำนวณภาษีมาใช้ "ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง" จากกรมธนารักษ์
- ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ อบต.แม่วิน:
 - อำนาจจัดเก็บภาษี (มาตรา 7): กำหนดให้ อบต. เป็นผู้มีอำนาจจัดเก็บภาษีจากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลแม่วิน
 - กำหนดผู้มีหน้าที่เสียภาษี (มาตรา 9): บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดิน/สิ่งปลูกสร้าง หรือผู้ครอบครอง/ทำประโยชน์ใน
 - กำหนดฐานภาษีและการประเมิน (มาตรา 35): ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุดจากกรมธนารักษ์เป็นฐานในการคำนวณภาษี
 - การจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ (มาตรา 37): กำหนดการจัดเก็บภาษีตามสภาพการใช้ประโยชน์จริง 4 ประเภท ได้แก่ เกษตรกรรม, ที่อยู่อาศัย, อื่นๆ (พาณิชยกรรม/อุตสาหกรรม), และที่ดินว่างเปล่า/ไม่ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ
 - การบังคับคดีและมาตรการทางกฎหมาย (มาตรา 62, 63): มอบอำนาจให้นายก อบต. ออกคำสั่งยึดอายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษีค้างชำระได้โดยไม่ต้องฟ้องศาล รวมถึงแจ้งระงับการจดทะเบียนโอนสิทธิ ฌ สำนักงานที่ดิน

2. กฎกระทรวงและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (กฎหมายลำดับรอง)

- บทบาทและฐานอำนาจ: เป็นกฎหมายที่ออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในรายละเอียด ให้เจ้าหน้าที่ อบต. นำไปปฏิบัติในทางตรงกันอย่างถูกต้อง
- ตัวอย่างระเบียบและกฎกระทรวงสำคัญที่เกี่ยวข้อง:
 - ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินการตาม พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562: กำหนดขั้นตอนการแต่งตั้งพนักงานสำรวจ พนักงานประเมิน และพนักงานเก็บภาษี, ขั้นตอนการจัดทำบัญชีรายการที่ดิน (ภ.ด.ส.3), การปิดประกาศ และขั้นตอนการยึด/อายัดทรัพย์สิน

- กฎกระทรวงการผ่อนชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562: กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้เสียภาษีสามารถขอผ่อนชำระภาษีที่มียอดตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป ออกเป็น 3 งวด งวดละเท่าๆ กันโดยไม่มีดอกเบี้ย
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การดำเนินการตาม พ.ร.บ. ภาษีที่ดินฯ: กำหนดแบบพิมพ์มาตรฐาน (ภ.ด.ส. 1 ถึง ภ.ด.ส. 11) และการเชื่อมโยงระบบรับชำระภาษีผ่าน e-Payment หรือธนาคารเข้ากับระบบ e-LAAS ของ อบต.

3. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การขยายกำหนดเวลาดำเนินการตาม พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ประกาศขยายเวลาประจำปี)

- บทบาทและฐานอำนาจ:

ใช้อำนาจตามมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะออกประกาศขยายกรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปฏิทินภาษีในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อบรรเทาภาระของประชาชนหรือปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

- สารสำคัญที่ใช้ปฏิบัติงาน:

- ปรับปฏิทินการทำงานของ อบต.แม่วิน: เมื่อมีประกาศขยายเวลา เจ้าหน้าที่จะต้องยืดกำหนดเวลาใหม่ตามประกาศนั้นๆ ซึ่งโดยปกติจะขยายระยะเวลาของทุกขั้นตอนออกไปประมาณ 2 เดือน เช่น:
 1. การจัดทำและประกาศบัญชีรายการที่ดิน (ภ.ด.ส. 3): จากเดิม พฤศจิกายน → ขยายเป็น มกราคม
 2. การประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ (ภ.ด.ส. 1): จากเดิม มกราคม → ขยายเป็น มีนาคม
 3. การแจ้งการประเมินภาษี (ภ.ด.ส. 6): จากเดิม กุมภาพันธ์ → ขยายเป็น เมษายน
 4. กำหนดเวลาชำระภาษี: จากเดิม เมษายน → ขยายเป็น มิถุนายน
 5. การออกหนังสือแจ้งเดือนภาษีค้างชำระ: จากเดิม พฤษภาคม → ขยายเป็น กรกฎาคม

1.2 นิยามและความหมาย

- **ที่ดิน:** พื้นดิน รวมถึงพื้นที่ที่เป็นภูเขา หรือมีน้ำ
- **สิ่งปลูกสร้าง:** โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือใช้เป็นที่พักเก็บสินค้า/ประกอบการพาณิชย์กรรม/อุตสาหกรรม รวมถึงห้องชุดหรือแพ
- **ผู้มีหน้าที่เสียภาษี:** บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นผู้ครอบครอง/ทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ อยู่ในวันที่ 1 มกราคม ของปีภาษีนั้น (ตามมาตรา 5 และมาตรา 9)

1.3 ปฏิทินและระยะเวลาการดำเนินงาน (ปีปฏิทินปกติ)

ลำดับ	กิจกรรม / ขั้นตอนการดำเนินงาน	กำหนดเวลาตามกฎหมาย
1	ประกาศกำหนดระยะเวลาสำรวจและจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ภ.ด.ส. 3) ให้ประชาชน ตรวจสอบ PDF	ภายในเดือนพฤศจิกายน ของปีถัดไป PDF
2	ประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ภ.ด.ส. 1) PDF + 1	ภายในเดือนมกราคม PDF
3	แจ้งการประเมินภาษีส่งแบบ (ภ.ด.ส. 6, ภ.ด.ส. 7, ภ.ด.ส. 8) ให้ผู้เสียภาษี PDF + 2	ภายในเดือนกุมภาพันธ์ PDF + 2
4	กำหนดระยะเวลาชำระภาษี PDF + 1	ภายในเดือนเมษายน PDF + 1
5	ขอผ่อนชำระภาษี (3 งวด เท่าๆ กัน โดยไม่มีดอกเบี้ย) PDF + 1	งวดที่ 1: เมษายน / งวดที่ 2: พฤษภาคม / งวดที่ 3: มิถุนายน PDF
6	ออกหนังสือแจ้งเดือนภาษีค้างชำระ PDF + 1	ภายในเดือนพฤษภาคม PDF + 1
7	แจ้งรายการภาษีค้างชำระให้สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา (ท.ด.) PDF	ภายในเดือนมิถุนายน PDF

1.4 เอกสารหลักฐานที่ต้องใช้

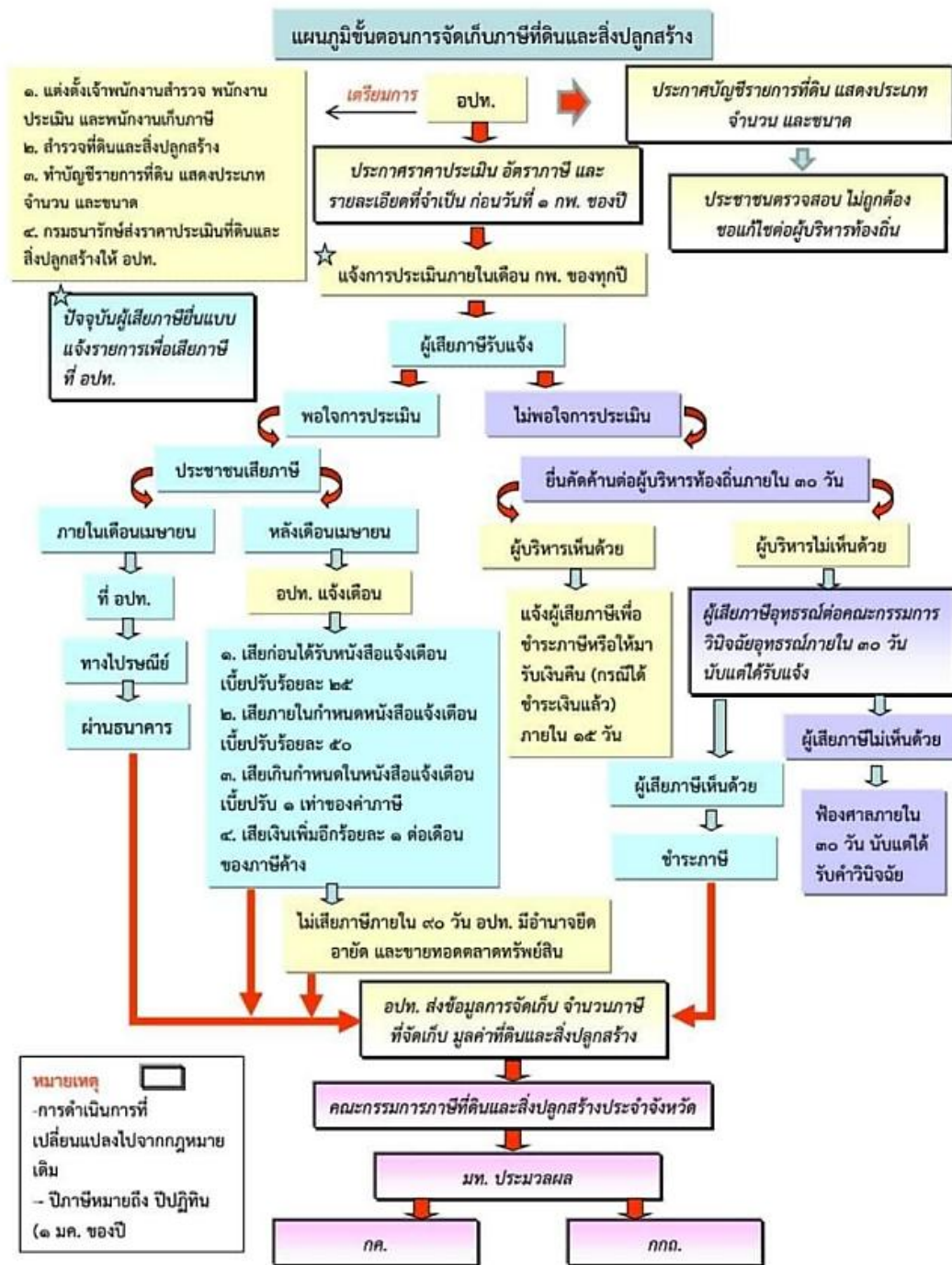
1. บัตรประจำตัวประชาชน / สำเนาทะเบียนบ้าน ของเจ้าของทรัพย์สิน
2. เอกสารสิทธิ์ที่ดิน (เช่น โฉนดที่ดิน, น.ส.3, น.ส.3 ก, ส.ป.ก., คทช., ส.ค.1)
3. หนังสือรับรองนิติบุคคล / บัตรประชาชนผู้มีอำนาจ (กรณีนิติบุคคล)
4. หนังสือมอบอำนาจพร้อมติดอากรแสตมป์ตามกฎหมาย (กรณีมอบอำนาจ)
5. แบบแจ้งการประเมินภาษี (ภ.ด.ส. 6) ที่ได้รับจาก อบต.แม่วีน

1.5 เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม (กรณีชำระเกินกำหนด)

1. เสียภาษีก่อนได้รับหนังสือแจ้งเตือน: เสียเบี้ยปรับ ร้อยละ 10 ของจำนวนภาษีค้างชำระ
2. เสียภาษีภายในกำหนดเวลาของหนังสือแจ้งเตือน: เสียเบี้ยปรับ ร้อยละ 20 ของจำนวนภาษีค้างชำระ (หรือ ร้อยละ 50 ตามระเบียบเครื่องครัด)
3. เสียภาษีเกินกำหนดเวลาในหนังสือแจ้งเตือน: เสียเบี้ยปรับ ร้อยละ 40 (หรือ 1 เท่า) ของจำนวนภาษีค้างชำระ
4. เงินเพิ่ม (ดอกเบี้ย): เสียเงินเพิ่มอีก ร้อยละ 1 ต่อเดือน ของจำนวนภาษีค้างชำระ (เศษของเดือนให้นับเป็น 1 เดือน)

1.6 สิทธิการคัดค้าน การอุทธรณ์ และการขอคืนภาษี

1. การคัดค้านการประเมิน: หากผู้เสียภาษีเห็นว่าการประเมินไม่ถูกต้อง ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อ นายก อบต.แม่วิน ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการประเมิน
2. การอุทธรณ์: หากนายก อบต. ไม่เห็นชอบกับคำร้องคัดค้าน ผู้เสียภาษีมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ประจำจังหวัดเชียงใหม่ ภายใน 30 วัน นับแต่วันได้รับแจ้งหนังสือปฏิเสธ
3. การขอคืนภาษี: ผู้ที่ชำระภาษีโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสีย หรือเสียเกินกว่าจำนวนที่ต้องเสีย สามารถยื่นคำร้องขอคืนเงินได้ภายใน 3 ปี นับแต่วันชำระภาษี

หมวดที่ 2: ภาษีป้าย

2.1 กฎหมายที่ใช้อ้างอิง

1. พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (กฎหมายแม่บท / พ.ร.บ.)

- **บทบาทและฐานอำนาจ:** เป็นกฎหมายหลักระดับพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.แม่วิน) ในการประเมินและจัดเก็บภาษีจากป้ายทุกประเภทที่ติดตั้งอยู่ในเขตตำบลแม่วิน เพื่อนำมาใช้เป็นรายได้พัฒนาท้องถิ่น
- **สาระสำคัญที่ใช้ปฏิบัติงาน:**
 - **นิยามป้าย (มาตรา 6):** ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ หรือโฆษณาการค้าไม่ว่าจะแสดงไว้ที่วัตถุใด ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมาย
 - **ผู้มีหน้าที่เสียภาษี (มาตรา 7, 8):**
 1. เจ้าของป้าย เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี
 2. หากไม่อาจหาตัวเจ้าของป้ายได้ ให้ถือว่า ผู้ครอบครองป้าย เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี
 3. หากไม่อาจหาตัวผู้ครอบครองป้ายได้ ให้ถือว่า เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร/ที่ดิน ที่ป้ายนั้นติดตั้งอยู่ เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามลำดับ
 - **กำหนดเวลายื่นแบบ (มาตรา 12, 13):**
 - ป้ายเดิม: ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย (ภ.ป.1) ภายใน มกราคม – มีนาคม ของทุกปี
 - ป้ายติดตั้งใหม่/แก้ไข: ยื่นแบบ ภ.ป.1 ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ติดตั้งหรือเปลี่ยนแปลง
 - **กำหนดเวลาชำระภาษีและเงินเพิ่ม (มาตรา 25):** ชำระภาษีภายใน 15 วัน นับแต่วันได้รับแจ้งการประเมิน (ภ.ป.3) หากชำระเกินกำหนด จะต้องเสียเงินเพิ่ม ร้อยละ 2 ต่อเดือน ของค่าภาษีป้าย

2. กฎกระทรวงกำหนดอัตราภาษีป้าย พ.ศ. 2563 (กฎหมายลำดับรอง)

- **บทบาทและฐานอำนาจ:** เป็นกฎหมายลำดับรองที่ออกตาม พ.ร.บ.ภาษีป้าย พ.ศ. 2510 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อปรับปรุงโครงสร้างอัตราภาษีป้ายให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยีป้ายสมัยใหม่ (เช่น ป้ายไฟดิจิทัล/ป้าย LED) และสร้างความเป็นธรรม

2.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย

เจ้าของป้าย หรือผู้ครอบครองป้าย (กรณีไม่อาจหาตัวเจ้าของป้ายได้ ให้ถือว่าผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่ป้ายนั้นติดตั้งอยู่เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี)

2.3 อัตราภาษีป้าย (ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร)

 อัตราภาษีป้าย (บาท/500 ตร.ชม.) กฎกระทรวงกำหนดอัตราภาษีป้าย พ.ศ. 2563	
ประเภท 1 อักษรไทยล้วน	(ก) ข้อความเคลื่อนที่/เปลี่ยนได้ 10 (ข) ข้อความไม่เคลื่อนที่/เปลี่ยนไม่ได้ 5
ประเภท 2 อักษรไทยปนกับ ต่างประเทศ/ภาพ/ เครื่องหมายอื่น	(ก) ข้อความเคลื่อนที่/เปลี่ยนได้ 52 (ข) ข้อความไม่เคลื่อนที่/เปลี่ยนไม่ได้ 26
ประเภท 3 ไม่มีอักษรไทย/ อักษรไทยอยู่ใต้/ ต่ำกว่าต่างประเทศ	(ก) ข้อความเคลื่อนที่/เปลี่ยนได้ 52 (ข) ข้อความไม่เคลื่อนที่/เปลี่ยนไม่ได้ 50
เปลี่ยนแปลงแก้ไขจากเดิมเสียเฉพาะจำนวนที่เพิ่มขึ้น ถ้ามีอัตราที่ต้องเสียต่ำกว่า 200 เสีย 200	

2.4 กำหนดเวลาและขั้นตอนการเสียภาษีป้าย

- ยื่นแบบแสดงรายการ (ภ.ป.1): ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม – 31 มีนาคม ของทุกปี
- ป้ายติดตั้งใหม่ / เปลี่ยนแปลงแก้ไข: ยื่นแบบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ติดตั้งหรือแก้ไข
- การชำระภาษี: ชำระภายใน 15 วัน นับแต่วันได้รับแจ้งการประเมิน (ภ.ป.3)
- เงินเพิ่มภาษีป้าย:
 - ไม่ยื่นแบบภายในกำหนด: เสียเงินเพิ่ม ร้อยละ 10 ของค่าภาษี
 - ยื่นแบบไม่ถูกต้องทำให้ภาษียลดลง: เสียเงินเพิ่ม ร้อยละ 10 ของค่าภาษีที่ประเมินเพิ่มเติม
 - ชำระภาษีเกินกำหนด 15 วัน: เสียเงินเพิ่ม ร้อยละ 2 ต่อเดือน ของค่าภาษี

หมวดที่ 3: การจดทะเบียนพาณิชย์

3.1 กฎหมายที่ใช้อ้างอิง

3.1.1 พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

- **ความสำคัญและวัตถุประสงค์หลัก:**

เป็นกฎหมายแม่บทที่ควบคุมการประกอบพาณิชย์กิจของบุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ และนิติบุคคลในประเทศไทย มีเป้าหมายสำคัญเพื่อ:

- สร้างความน่าเชื่อถือและความมีตัวตนทางกฎหมาย ให้กับร้านค้าและผู้ประกอบการค้า
 - คัดกรองผู้ประกอบการและคู่ค้า ให้สามารถตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการได้ (เช่น ใครเป็นเจ้าของ ร้านตั้งอยู่ที่ไหน ประกอบกิจการอะไร)
 - รวบรวมข้อมูลและสถิติการค้า ของประเทศเพื่อประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมเศรษฐกิจ
- **บทบาทและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน:**
 - **การกำหนดหน้าที่ยื่นจดทะเบียน (มาตรา 6, 11, 12, 13):** กำหนดให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจต้องยื่นจดทะเบียนตั้งใหม่, แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการ หรือเลิกประกอบกิจการ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เริ่มดำเนินการ เปลี่ยนแปลง หรือเลิก
 - **การควบคุมและตรวจสอบ (มาตรา 18):**ให้อำนาจนายทะเบียนพาณิชย์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบสถานที่ประกอบพาณิชย์กิจ หรือ เรียกบุคคลมาสอบสวนและให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
 - **บทกำหนดโทษ (มาตรา 19):** กำหนดโทษปรับทางอาญาแก่ผู้ประกอบการที่ไม่ยื่นจดทะเบียนตามกำหนดเวลา แสดงรายการเท็จ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียน (ปรับไม่เกิน 2,000 บาท และปรับรายวันวันละไม่เกิน 100 บาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง)

3.1.2 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ แต่งตั้งนายทะเบียนพาณิชย์ กำหนดอำนาจหน้าที่และหลักเกณฑ์ขั้นตอนการจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่มีการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

- **ความเป็นมาและการกระจายอำนาจ:** เดิมการจดทะเบียนพาณิชย์อยู่ในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และสำนักงานพาณิชย์จังหวัด แต่ตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กระทรวงพาณิชย์จึงได้ออกประกาศกระทรวงเพื่อ ถ่ายโอนภารกิจการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่เคหสถาน/ท้องถิ่น เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถติดต่อ ณ หน่วยงานท้องถิ่นใกล้บ้านได้ทันที

- เนื้อหาสำคัญและผลบังคับทางกฎหมายต่อ อบต.

1. การจัดตั้ง "สำนักงานทะเบียนพาณิชย์"

- ประกาศฯ กำหนดให้ตั้ง "สำนักงานทะเบียนพาณิชย์องค์การบริหารส่วนตำบล..." ขึ้น ณ สำนักงาน อบต. ทุกแห่งทั่วประเทศ เพื่อเป็นสถานที่รับคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

2. การแต่งตั้ง "นายทะเบียนพาณิชย์ประจำท้องถิ่น":

- แต่งตั้งให้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) ดำรงตำแหน่งเป็น นายทะเบียนพาณิชย์ประจำสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ อบต. นั้นๆ
- มอบอำนาจให้นายก อบต. สามารถแต่งตั้งพนักงานส่วนท้องถิ่น (เช่น ปลัด อบต., ผู้อำนวยการกองคลัง, หัวหน้างานจัดเก็บรายได้) เป็น พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือ ผู้ช่วยนายทะเบียน เพื่อปฏิบัติงาน ตรวจสอบเอกสาร และออกใบทะเบียนพาณิชย์แทนได้

3. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ อบต. ตามประกาศฯ:

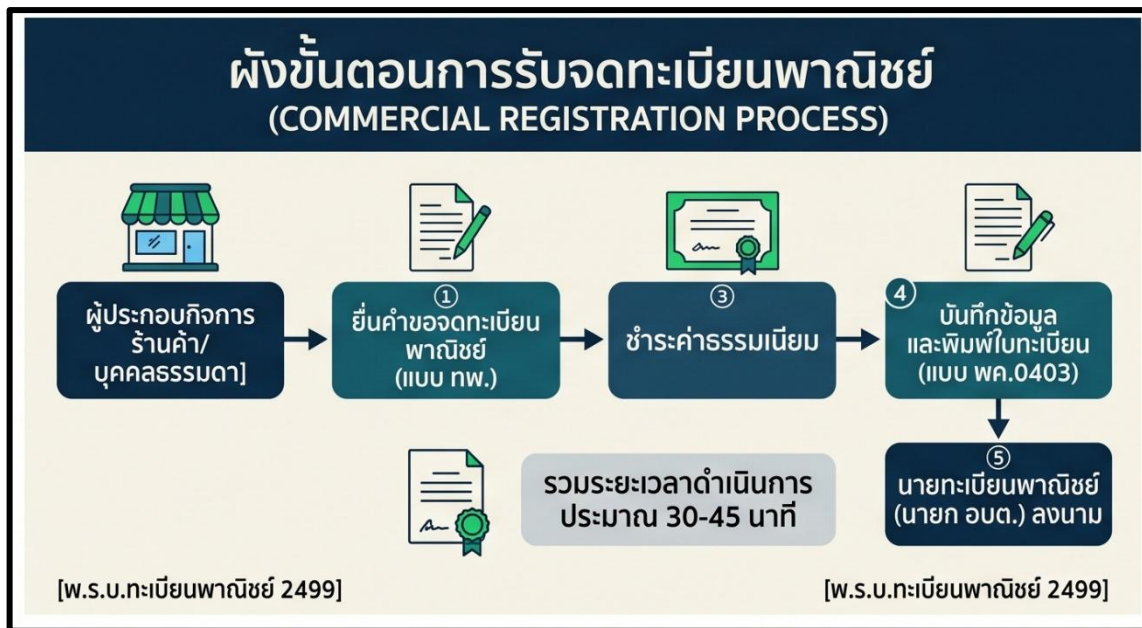
- **รับจดทะเบียนพาณิชย์:** ครอบคลุมกิจการค้าที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อบต. นั้นๆ ทั้งการจัดตั้งใหม่ การเปลี่ยนแปลงรายการ และการเลิกประกอบกิจการ
- **การออกเอกสารและบริการ:** ออกใบทะเบียนพาณิชย์ (แบบ พค.0403), ใบแทนใบทะเบียน, ให้ตรวจดูเอกสาร, คัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสารการจดทะเบียน
- **การเรียกเก็บและนำส่งค่าธรรมเนียม:** มีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กฎหมายกำหนด (20 - 50 บาท) และนำเข้าเป็นรายได้ของ อบต.
- **การเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูล:** บันทึกและส่งต่อข้อมูลการจดทะเบียนพาณิชย์เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลางของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

3.2 เงื่อนไขและกำหนดเวลา

ผู้ประกอบการค้า (บุคคลธรรมดา/ห้างหุ้นส่วนสามัญ/นิติบุคคล) ในเขต อบต.แม่วิน ต้องยื่นจดทะเบียนพาณิชย์ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เริ่มประกอบกิจการ, เปลี่ยนแปลงรายการ หรือเลิกประกอบกิจการ

3.3 อัตราค่าธรรมเนียม

รายการค่าธรรมเนียม	อัตราค่าธรรมเนียม (บาท)
1. จดทะเบียนพาณิชย์ (จัดตั้งใหม่)	50 บาท / ครั้ง
2. จดทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการ	20 บาท / ครั้ง
3. จดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ	20 บาท / ครั้ง
4. ออกใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์	30 บาท / ฉบับ
5. คัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสาร	30 บาท / ฉบับ

หมวดที่ 4: กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

- ความสำคัญ/เจตนารมณ์: เป็นกฎหมายหลักที่เข้ามาปฏิรูปโครงสร้างภาษีท้องถิ่น โดยยกเลิกกฎหมายเดิม 2 ฉบับ คือ พ.ร.บ.ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และ พ.ร.บ.ภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 เพื่อลดความซ้ำซ้อน ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และกระจายอำนาจการคลังให้ท้องถิ่น
- ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ อบต.:
 - ให้ อบต. มีอำนาจจัดเก็บภาษีจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ตั้งอยู่ในเขตตำบล เพื่อนำมาใช้เป็นรายได้พัฒนาท้องถิ่นตนเอง (มาตรา 7)
 - การประเมินภาษี: ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุด จากกรมธนารักษ์เป็นฐานในการคำนวณ (มาตรา 35)
 - การจำแนกการใช้ประโยชน์: แบ่งอัตราภาษีตามจริงเป็น 4 ประเภท ได้แก่ เกษตรกรรม, ที่อยู่อาศัย, อื่นๆ (พาณิชยกรรม/อุตสาหกรรม), และที่ดินว่างเปล่า/ไม่ทำประโยชน์ (มาตรา 37)
 - มาตรการบังคับคดี: หากพ้นกำหนดชำระและเดือนแล้ว นายก อบต. มีอำนาจออกคำสั่งยึดอายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษีค้างชำระได้โดยไม่ต้องฟ้องศาล (มาตรา 62, 63)

2. พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- ความสำคัญ/เจตนารมณ์: กำหนดหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากป้ายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือหารายได้ เพื่อควบคุมความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมืองและสร้างรายได้ให้ท้องถิ่น
- ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ อบต.:
 - จัดเก็บภาษีจากป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือโฆษณา ไม่ว่าจะแสดงไว้ที่วัตถุใด ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมาย
 - การไล่ลำดับผู้มีหน้าที่เสียภาษี: (1) เจ้าของป้าย → (2) ผู้ครอบครองป้าย → (3) เจ้าของ/ผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่ป้ายนั้นติดตั้งอยู่ (กรณีไม่อาจหาตัวเจ้าของป้ายได้)
 - มาตรการบังคับ: มีอำนาจประเมินภาษีเพิ่มเติม ปรับเงินเพิ่ม (ร้อยละ 10-20 และเงินเพิ่มร้อยละ 2 ต่อเดือน) กรณีไม่ยื่นแบบหรือชำระเกินกำหนดเวลา

3. กฎกระทรวงกำหนดอัตราภาษีป้าย พ.ศ. 2563

- ความสำคัญ/เจตนารมณ์: เป็นกฎหมายลำดับรองที่ออกตาม พ.ร.บ.ภาษีป้าย เพื่อปรับปรุงอัตราภาษีป้ายให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยีของป้ายในปัจจุบัน (เช่น ป้ายจอ LED/ป้ายเคลื่อนที่) และเพิ่มรายได้

- รายละเอียดการบังคับใช้:
 - การแบ่งประเภทป้าย: แบ่งเป็น 3 ประเภทหลัก คือ ประเภท 1 (ภาษาไทยล้วน), ประเภท 2 (ไทยปนต่างประเทศ/ภาพ), ประเภท 3 (ไม่มีภาษาไทย/ไทยอยู่ใต้ต่างประเทศ)
 - การคิดคำนวณ: คำนวณตามขนาดพื้นที่ป้าย (ทุกๆ 500 ตารางเซนติเมตร) โดยแยกอัตราตามลักษณะ "(ก) ข้อความเคลื่อนที่/เปลี่ยนได้" และ "(ข) ข้อความไม่เคลื่อนที่/เปลี่ยนไม่ได้"
 - อัตราขั้นต่ำ: ป้ายที่คำนวณภาษีแล้วได้ต่ำกว่า 200 บาท ให้เรียกเก็บขั้นต่ำป้ายละ 200 บาท

4. พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499

- ความสำคัญ/เจตนารมณ์: กฎหมายควบคุมการประกอบพาณิชย์กิจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับร้านค้า/ธุรกิจ บุคคลธรรมดา และเก็บรวบรวมสถิติการค้า โดยกระทรวงพาณิชย์ได้ถ่ายโอนภารกิจนี้ให้ อบต. เป็น "สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ประจำท้องถิ่น"
- ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ อบต.:
 - รับจดทะเบียนพาณิชย์ตั้งใหม่, แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการ และเลิกประกอบพาณิชย์กิจ ของร้านค้าที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่
 - ออกใบทะเบียนพาณิชย์ (แบบ พค.0403) คัดสำเนา ตรวจสอบสถานที่ประกอบการ และจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กฎหมายกำหนด (20-50 บาท)
 - บทลงโทษ: มีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้ประกอบการที่ไม่ยื่นจดทะเบียนภายใน 30 วัน หรือแสดงรายการเท็จ (ปรับไม่เกิน 2,000 บาท และปรับรายวันวันละไม่เกิน 100 บาท)

5. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- ความสำคัญ/เจตนารมณ์: กฎหมายคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชนและสุขภาพสิ่งแวดล้อม มอบอำนาจให้ท้องถิ่นออก "ข้อบัญญัติท้องถิ่น" เพื่อควบคุมการจัดการสิ่งปฏิกูล มูลฝอย และกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ อบต.:
 - การจัดการขยะมูลฝอย: อำนาจในการจัดเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ หรือมอบหมายให้เอกชนดำเนินการแทน
 - การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม: อำนาจในการออกข้อบัญญัติ อบต. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยรายเดือน (เช่น ครั้วเรือน, ร้านค้า, โรงงาน, รีสอร์ท)
 - การควบคุมกิจการ: ออกใบอนุญาตประกอบกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และควบคุมสถานประกอบการให้อยู่ในเกณฑ์สุขอนามัย

6. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- ความสำคัญ/เจตนารมณ์: กฎหมายจัดตั้งและกำหนดโครงสร้าง องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และการบริหารงานของ อบต. ให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบระดับรากฐาน
- ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ อบต. เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้:
 - หมวดรายได้ของ อบต.: กำหนดประเภทรายได้ที่ อบต. มีสิทธิ์จัดเก็บเอง รายได้ที่รัฐจัดสรรให้ และภาษีจัดสรร
 - อำนาจตราข้อบัญญัติ: มอบอำนาจให้ สภา อบต. และ นายก อบต. ตรา "ข้อบัญญัติ อบต." ขึ้นใช้บังคับในเขตตำบล (เช่น ข้อบัญญัติการจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะ, ตลาด, กิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ)
 - ฐานการบริหารงานคลัง: กำหนดให้อำนาจ นายก อบต. และ เจ้าพนักงานกองคลัง เป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่มีอำนาจประเมินและจัดเก็บรายได้ตามกฎหมาย

7. ระบบสารสนเทศจัดการทางการเงินการคลังรับฝากขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-LAAS / New e-LAAS)

- ความสำคัญ/เจตนารมณ์: ไม่ใช่พระราชบัญญัติ แต่เป็น "ระบบบริหารจัดการงานคลังอิเล็กทรอนิกส์" ที่พัฒนาโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สกล.) เพื่อให้ทุก อบต. และเทศบาล ใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
- การเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจัดเก็บรายได้:
 - ระบบรายรับ (Revenue System): เจ้าหน้าที่ต้องบันทึกฐานข้อมูลผู้ชำระภาษี/ค่าธรรมเนียมประเมินภาษี และออกใบเสร็จรับเงินผ่านระบบ e-LAAS ทุกครั้ง
 - การเชื่อมโยงกับ L-TAX Online: ข้อมูลการประเมินภาษีที่ดินและภาษีป้ายจะถูกส่งเข้า e-LAAS เพื่อออกใบแจ้งหนี้ และรองรับการชำระเงินผ่านระบบ e-Payment/ธนาคาร
 - การบันทึกบัญชีอัตโนมัติ: เมื่อออกใบเสร็จรับเงิน ระบบ e-LAAS จะเดบิตเงินสด/เงินฝากธนาคาร และเครดิตรายได้ภาษี/ค่าธรรมเนียมประเภทนั้นๆ เข้าสู่ระบบบัญชีของ อบต. โดยอัตโนมัติ ทำให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ

ภาคผนวก: การเพิ่มประสิทธิภาพและการบริการอำนวยความสะดวก

1. ช่องทางการชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment)

เพื่อยกระดับการให้บริการตามนโยบายรัฐบาลดิจิทัล กองคลัง อบต.แม่วิน เพิ่มช่องทางบริการ ดังนี้:

- ชำระ ณ กองคลัง อบต.แม่วิน: ด้วยเงินสด หรือ สแกน QR Code (PromptPay)
- ชำระผ่านธนาคาร/เคาน์เตอร์บริการ: โอนเงินผ่านบัญชีธนาคารขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน
- ชำระทางไปรษณีย์: ธนาคารที่ส่งจ่าย "องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน"

2. ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนและสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

- สถานที่ติดต่อ: งานพัฒนารายได้ กองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
- โทรศัพท์: 053-207777 ต่อ 21
- เว็บไซต์: www.maewin.go.th
- Facebook: งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ อบต.แม่วิน

